

Brusel 29. ledna 2021
(OR. en)

5623/21

SOC 42
EMPL 30
ECOFIN 71
EDUC 22

POZNÁMKA

Odesílatel:	Výbor pro zaměstnanost a Výbor pro sociální ochranu
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Provádění doporučení Rady o dlouhodobě nezaměstnaných osobách: klíčová sdělení – potvrzení společných klíčových sdělení Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu

V příloze delegace za účelem potvrzení naleznou klíčová sdělení Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu o provádění doporučení Rady ze dne 15. února 2016 o začleňování dlouhodobě nezaměstnaných osob na trh práce.

Příloha klíčových sdělení Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu o provádění doporučení Rady ze dne 15. února 2016 o začleňování dlouhodobě nezaměstnaných je uvedena v dodatku 1 k dokumentu 5623/21.

Výbor stálých zástupců se vyzývá, aby Radě doporučil, aby potvrdila klíčová sdělení Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu o provádění doporučení Rady ze dne 15. února 2016 o začleňování dlouhodobě nezaměstnaných osob.

Společný přezkum doporučení Rady o začleňování dlouhodobě nezaměstnaných na trh práce provedený Výborem pro zaměstnanost a Výborem pro sociální ochranu

Klíčová sdělení Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu

Třetí přezkum doporučení Rady o začleňování dlouhodobě nezaměstnaných na trh práce proběhl dne 30. listopadu 2020. Vzhledem k tomu, že se v doporučení Výbor pro zaměstnanost vyzývá, aby sledoval jeho provádění, pokud jde o poskytování sociálních služeb a podpory příjmů, v úzké spolupráci s Výborem pro sociální ochranu, provedly tento třetí přezkum oba výbory společně.

Přezkum provedený v roce 2020 se zabýval dopadem krize COVID-19 na dlouhodobě nezaměstnané osoby a reakcemi služeb zaměstnanosti a sociálních služeb na poskytování integrovaných služeb. Hlavními cíli bylo ukázat, jak členské státy řeší výzvy, jimž dlouhodobě nezaměstnané osoby čelily v počátečních fázích hospodářské krize, a opatření zavedená s cílem zabránit nárůstu dlouhodobé nezaměstnanosti, jakož i možné cesty k oživení. Politické reakce na pandemii COVID-19, pokud jde o služby zaměstnanosti a sociální služby, se v jednotlivých členských státech liší, nicméně přezkum identifikoval několik společných rysů.

Pokud jde o služby zaměstnanosti, měla krize COVID-19 největší negativní dopady na individualizované poradenství nebo profilování, jakož i na přístup ke službám a jejich dostupnost. Nejméně ovlivněna byla registrace a integrované poskytování služeb (14, respektive 16 členských států vykázalo u těchto funkcí nulový dopad). S ohledem na zdravotní a bezpečnostní aspekty mnoho členských států uvedlo, že se snaží alespoň část podpory zaměstnanosti pro dlouhodobě nezaměstnané poskytovat online. Tyto změny však měly smíšené výsledky, mimo jiné kvůli nerovnému přístupu dlouhodobě nezaměstnaných a neaktivních osob k online službám, zejména v případě osob s nižší úrovní dovedností v oblasti informačních a komunikačních technologií. V situaci zvyšujícího se počtu osob, které se registrují ke službám zaměstnanosti, a omezených personálních kapacit navíc některé členské státy uvádějí, že při poskytování služeb umístování do zaměstnání a odpovídajících služeb mají zaměstnanci služeb zaměstnanosti tendenci upřednostňovat osoby, které se staly nezaměstnanými nedávno, neboť je u nich pravděpodobnější, že zaměstnání naleznou.

Pokud jde o sociální služby, přezkum ukázal, že pandemie měla negativní dopad na jejich poskytování, zejména těch, které vyžadují osobní kontakty. Podpora poskytovaná osobám v nejzranitelnějších situacích byla sice do určité míry zachována, zaměřila se však především na přístup a kontinuitu poskytování dávek sociální pomoci. Některé členské státy uváděly jako jednu z prioritních cílových skupin příjemce s minimálním příjmem. Zdá se, že nejméně jsou ovlivněny registrace a integrace služeb (nulový dopad na obě funkce vykazalo 18 členských států). Některé členské státy vyvinuly další úsilí o zlepšení přístupu k dávkám (například zmírněním podmínek přístupu, odpouštěním poplatků, prováděním informačních kampaní nebo využíváním digitálních nástrojů).

Nejčastěji byla negativně ovlivněna informační činnost, individuální poradenství nebo profilování, jakož i kontinuita služeb. V rámci programu sociální aktivace byly nicméně vykazány některé osvědčené postupy (např. týdenní kontakty s příjemci byly udržovány prostřednictvím různých sociálních médií nebo podporou dobrovolných činností na pomoc nejzranitelnějším občanům).

Více než polovina členských států plánuje změny ve správních procesech veřejných služeb zaměstnanosti, zejména směrem k online řešením a další integraci služeb. Téměř všechny členské státy stanovily v rámci svých veřejných služeb zaměstnanosti nebo mimo ně jednotné kontaktní místo, které by mohlo usnadnit koordinaci podpory a nabídek poskytovaných dlouhodobě nezaměstnaným. Zároveň by mohlo přispět ke kultivaci pokročilých partnerství mezi veřejnými službami zaměstnanosti a sociálními službami za účelem poskytování programů sociální aktivace a dalších iniciativ kombinujících prvky zaměstnanosti a sociální podpory. Takováto pokročilá partnerství, která zahrnují společné cíle a komplexní opatření a služby, jsou však stále poměrně vzácná. Větší využívání jednotného kontaktního místa může pomoci čelit rostoucímu tlaku na poskytovatele služeb. K zabránění dalšímu nárůstu dlouhodobé nezaměstnanosti může přispět posílení individuálních způsobů řešení četných překážek bránících začlenění na trh práce. To vyžaduje silnější spolupráci mezi službami zaměstnanosti a sociálními službami. Na podporu tohoto procesu se členské státy vybízejí, aby dále rozvíjely programy vzájemného učení, do nichž jsou zapojeny zejména veřejné služby zaměstnanosti i sociální služby.

Většina členských států navýšila zdroje na řešení dlouhodobé nezaměstnanosti a neaktivity v situaci současné krize. To zahrnovalo okamžité reakce sledující větší využívání online služeb, rozšíření cílových skupin a zaměření se na zranitelné skupiny. Mnohé členské státy taková opatření stále ještě plánují nebo realizují, mimo jiné v rámci svých plánů na podporu oživení a odolnosti, například opatření pro zlepšení digitálních dovedností.

Rovněž mnoho členských států poukázalo na nejistotu ohledně toho, jaké dlouhodobější dopady bude probíhající krize mít na podporu dlouhodobě nezaměstnaných, vzhledem k tomu, že se aktuální reakce zaměřuje především na bezprostřední dopady krize v podobě ztráty pracovních míst a na zachování zaměstnanosti. Za této situace se bude úsilí o provádění politiky ve střednědobém až dlouhodobém horizontu muset zaměřit na dokončení programů a opatření, které byly v důsledku pandemie COVID-19 přerušeny nebo odloženy, jakož i na cílenou kombinaci služeb pro dlouhodobě nezaměstnané a jejich integrované poskytování.

Monitorování doporučení o dlouhodobě nezaměstnaných se rovněž opírá o kvantitativní údaje shromažďované s podporou členských států. Nejnovější (třetí) úplný sběr údajů na základě rámce ukazatelů vypracovaného Výborem pro zaměstnanost se uskutečnil v roce 2019 (shrnutí výsledků je uvedeno v příloze těchto klíčových sdělení). Předmětem sběru údajů bylo plnění dohod o pracovní integraci, dosažené výsledky v oblasti zaměstnanosti a míra jejich udržitelnosti. Zatímco 14 členských států dosáhlo v roce 2019 pokrytí alespoň 95 %, v osmi členských státech alespoň jedna ze tří osob registrovaných po dobu 18 měsíců nebo déle dohodu o pracovní integraci neměla. Návazné ukazatele zachycující situaci osob s dohodou o pracovní integraci dvanáct měsíců poté, co začaly pracovat, lze vypočítat pouze pro 16 zemí. Výsledky za rok 2019 ukazují, že 46,5 % osob s dohodou o pracovní integraci, které v roce 2018 přestaly být nezaměstnané díky tomu, že začaly pracovat, bylo o 12 měsíců později stále zaměstnáno (nikoli nutně ve stejném zaměstnání). V roce 2017 to bylo 50,1 %, došlo tedy k poklesu. Celkově se členské státy vyzývají, aby přijaly další opatření ke zlepšení kvality a úplnosti sběru údajů a ke zlepšení své schopnosti sledovat situaci osob, které přestaly být nezaměstnané.